

HET KONGRES DER BRUSSELSE VLAMINGEN: WAT MET DE BEJAARDEN IN BRUSSEL?

Het derde kongres der Brusselse Vlamingen nadert stilaan zijn hoogtepunt. De werkgroep buurtgerichte bejaardenwerking van RISO-Brussel heeft zich over de ontwerp-platformtekst van het kongres gebogen en laten opmerken dat voorlopig noch in de voorliggende tekst, noch in de amenderingen, de Brusselse bejaarden aan de orde komen. In een brief aan het kongressecretariaat heeft de werkgroep enkele argumenten aangevoerd om aan de bejaardenproblematiek in Brussel alsnog de passende aandacht te besteden. We laten hieronder de werkgroep aan het woord.

Naar aanleiding van het tweede kongres van Brusselse Vlamingen (1980) werd uitvoerig ingegaan op de problematiek van de Vlaamstalige bejaarden in Brussel. Deze vrij omvangrijke bevolkingsgroep werd toen belangrijk genoeg geacht om er apart van de werkgroepen welzijns- en gezondheidszorg enerzijds, sociaal-kultureel werk anderzijds, in een afzonderlijke werkgroep aandacht aan te besteden. Ondertussen is het derde kongres van start gegaan. Bij die gelegenheid werd als leidraad voor discussies onder de Vlaamse Brusselaars een platformtekst geredigeerd die inmiddels als brochure verspreid werd. In het voorwoord tot deze platformtekst lezen wij: "gedurende het komende werkingsjaar zullen wij alle ideeën, opmerkingen, wijzigingen, voorstellen noteren en pogen te verwerken in een einddokument, dat het Manifest der Brusselse Vlamingen zal worden". Op deze uitnodiging willen wij hieronder ingaan. Waar deze platformtekst in vele gevallen de draden uit het vorige kongres terug opneemt, dan is dat met betrekking tot de bejaardenproblematiek niet het geval. Met aandrang pleiten wij ervoor alsnog een bijdrage over de bejaardenproblematiek in het eindmanifest te voorzien. Ofwel na het luik over de migrantenproblematiek, ofwel naast het luik onderwijs, ofwel in het luik dat handelt over welzijn. Hiervoor kunnen een aantal argumenten aangevoerd worden:

- Bejaarden vormen in Brussel een aanzienlijke bevolkingsgroep. De statistieken van het N.I.S. voor 1981 hebben het over 210.741 zestigplussers. Dat is 21,1% van de Brusselse bevolking. Herinneren we eraan dat het landelijk percentage "slechts" 16,7% bedraagt. Kortom, 1 Brusselaar op 5 is ouder dan 60 jaar. De migranten buiten beschouwing gelaten, wordt dat zelfs 1 op 4. Immers, de vergrijzing van Brussel is voor 93% op rekening te brengen van de autochtonen.
- In deze volksmassa worden heel wat Brusselse Vlamingen aangetroffen. Tijdens de eerste immigratiegolf hebben zich veel Vlamingen in Brussel gevestigd. Zij hebben de verfransingsdruk aan den lijve ondervonden. Zij worden dagelijks gekonfronteerd met de bikkomunautaire "orde" van welzijnsvoorzieningen allerhande. Waar het erop aankomt migranten op de Vlaamse zaak te betrekken, daar komt het erop aan bejaarden voor deze zaak te behouden. Onderzoek heeft uitgewezen dat 'de aanwezigheid van het Frans in het taalgebruik toeneemt naarmate men een hogere statuspositie bekleedt' en integendeel 'het minst sterk is doorgedrongen in het dagelijkse taalgedragpatroon' van de lagere socio-ekonomische categorieën (F. Louckx: 'Vlamingen tussen Vlaanderen en Wallonië', Taal en Sociale Integratie nr.5, 1982, p. 324).

Indien men mag aannemen dat veel bejaarden in Brussel inzake scholingsgraad en maatschappelijke status tot de lagere socio-ekonomische categorieën behoren, dan zouden zij minder dan algemeen aanvaard wordt onderhevig zijn aan verfransingsmechanismen. Zij zijn dus niet uitgeteld. Bejaarden zouden bovendien een cruciale rol kunnen vervullen ten aanzien van de volgende generaties.

- De spreiding van bevolkingsgroepen over de Brusselse agglomeratie leert dat in als achtergesteld gekategoriseerde buurten sterke concentraties van bejaarden aangetroffen worden. Bejaarden en migranten worden als het ware gedwongen om in slechte omstandigheden naast en met mekaar samen te leven. Behalve multiculturele spanningen zijn er problemen inzake huisvesting, openbaar vervoer,...

- De ekonomische en sociale reperkussies van de vergrijzing van Brussel zijn nog nauwelijks te overzien. De bevolkingspiramide vertoont een specifiek beeld en laat toe enkele prognoses te maken. Wat het beeld in 1981 betreft:
  - * Een proportioneel grote vertegenwoordiging van de 50-60-jarigen door de geboorte-explosie na de eerste wereldoorlog.

- * Geringe vertegenwoordiging van de 60-65-jarigen door de geringe nataliteit omwille van toenmalige oorlogsomstandigheden.
- * Groot aandeel van de 65-80-jarigen.
- * Relatief gering aantal hoogbejaarden (relatief, want 37.810 hoogbejaarden maken nog altijd 18% uit van de Brusselse bejaardenpopulatie).

In de prognose voor de periode 1985-2000 kan gesteld worden dat het aantal hoogbejaarden en 60-70-jarigen sterk zal toenemen. Hieraan knopen we een drietal bedenkingen vast:

- 1) Het probleem van het financiële draagvlak zal zich gaandeweg steeds scherper stellen, niet in het minst waar het erop aankomt uit eigen middelen voorzieningen in stand te houden.
- 2) De onaangepastheid van het bestaande patroon van welzijnsvoorzieningen is niet alleen een probleem van kommunautaire aard.
- 3) De direkte effecten op de tewerkstelling in Brussel, vanwege een verdere, goed geplande uitbouw van de kwartaire (welzijns)sektor, moet worden onderstreept.

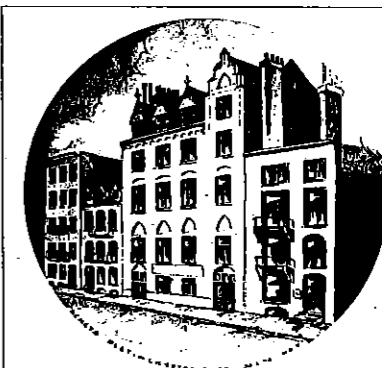
Afhankelijk van de invalshoek kan deze argumentatie verder worden aangevuld. Gezamenlijk pleiten ze voor een plaats voor de bejaarde in het kongres der Brusselse Vlamingen.

GELEZEN UIT DE GESCHIEDENIS VAN DE ARBEIDERSBEWEGING IN BRUSSEL

Brussel heeft al vrij vlug in de 19e eeuw een belangrijke vorm van industrialisatie gekend. In tegenstelling tot steden als Luik en Charleroi was er echter geen zware industrie, maar eerder een uitgebreid gamma van bedrijven die kwaliteitsprodukten afleverden (drukkerijen, textiel,...). Komt daarbij dat Brussel zich op ekonomisch vlak hoofdzakelijk verder ontwikkeld heeft in de dienstverlenende sektor, omwille van haar hoofdstedelijke functies. Het was en het is een feit dat er van een Brusselse arbeidersklasse kan gesproken worden. Alleen is ze nooit gekoncentreerd geweest rond één industriële sektor. Bovendien is de arbeidersklasse sterk in de minderheid tegenover de middenklasse en de talloze "witte boorden" die in

Brussel hun brood verdienen. Het ontbreken van een sterke en bewuste arbeidersklasse is wellicht bepalend geweest voor de kleinburgerlijke, provinciale sfeer die Brussel (nog altijd) uitademt in haar politiek en kultureel leven. Eén en ander levert waarschijnlijk ook de sleutel voor het voortschrijdende verfransingsproces en voor de falende integratie van de gastarbeiderspopulatie op onze dagen.

Over ontstaan en ontwikkeling van de kristelijke arbeidersbeweging in en om Brussel is onlangs een geïllustreerde historische studie verschenen van G. KWANTEN: "De Pletinckxstraat. Een eeuw sociale strijd in en rond Brussel" (ACW-Brussel/Kadoc-Leuven, 1985, 176 blz.).

De Pletinckxstraat
Een eeuw sociale strijd
in en rond Brussel
Godfried Kwanten